R.I.P.
Nederlands
als taal van de
Wetenschap.

Nederlands weldra in de necrologie?

Nessy's aan de macht

Getuigenis uit New-York

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZONTAAL

33ste jaargang 2002/2 (194)
maart-april

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 33ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-mail: horizontaal@fel.esperanto.be,
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;
t.n.v. Libroservo Esperanto Nederland, Haarlem: postgiro rek.: 111 278

Redactie:

Lode Van de Velde, Ivo Durwael, Eddy Raats.

Medewerkers:

Dafydd ap Fergus, Paul Peeraerts, Guido Van Damme, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21 %.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

De Europese Esperanto-Unie (www.lingvo.org), met steun van de Esperanto-Wereldbond UEA (www.uea.org), opent een communicatiecentrum te Brussel. Dafydd ap Fergus, journalist, zal het centrum leiden. Haar voornaamste taak is het verstrekken van informatie aan journalisten en politici uit de hele wereld. Het centrum zal tevens instaan om taaldiscriminatie tegen te gaan.

"Gelukkig hoef ik geen reclame te voeren voor Esperanto in Brussel", grapt ap Fergus. "We zullen voornamelijk concrete taalproblemen aan het licht brengen, uit het Esperanto gezichtspunt en namens de Esperanto-verenigingen." Volgens ap Fergus is het nog veel te vroeg om over Esperanto op te scheppen, wat een grote fout is bij veel Esperanto-sprekers. "Politici zijn er zich nog niet bewust van dat alle talen gelijke rechten hebben. Bijgevolg zijn wij, Esperanto-sprekers echte pioniers op weg naar een taal-democratie. Daarom moeten wij op een professionele en strategische wijze streven voor taalgelijkheid en taaldiversiteit." Enkel in een taaldemocratie kan, volgens ap Fergus, Esperanto slagen.

Het Centrum contacteer je via:

Dafydd ap Fergus op tel.: +32 (0) 486 988 239
of via e-post op:
dafyddapfergus@esperanto.org

De redactie dankt het communicatie-centrum te Brussel voor de reeds geleverde bijdragen in dit nummer van Horizontaal (zie pagina's 4 - 7) en hoopt tevens op een lange en vruchtbare samenwerking.

INHOUD

"Nessy" is een nieuw woord. En zoals alle nieuwe woorden, heeft het een kleine geschiedenis. Het woord is ontsproten aan de pen van Dan Van Herpe, persafgevaardigde van de Vlaamse Esperantobond. " Op 24 november 2000 stuurden we een perscommuniqué met als titel "Taaldiscriminatie in de EU". Op 3 december 2000 volgde een tweede communiqué met het woord "Nessy" of "Native English speaker" in de titel", verklaart Van Herpe uit Oud-Turnhout. De Vlaamse Esperantobond reageerde op de groeiende kloof tussen diegenen die het Engels goed beheersen en diegenen die het Engels als moedertaal spreken. Voor steeds meer mensen is een "goede" of "uitstekende" kennis van het Engels niet voldoende om in aanmerking te kunnen komen voor goedbetaalde functies bij Europese organisaties in Brussel.

Aan deze taaldiscriminatie lijdt zelfs een groeiend aantal jongeren die in Groot-Brittannië of Ierland gestudeerd hebben. Het waren er meer dan 225 000 in 2001. "Ik heb Europese politiek gestudeerd aan het Keble College in Oxford," zegt een trotse Duitser die in Brussel woont. Maar zelfs ondanks het feit dat de Duitser bijna perfect het Oxford-Engels beheerst, is het verkrijgen van een goedbetaalde functie bij een internationale organisatie niet eenvoudig. "Vaak zie ik in internationale vacatures de woorden "English mother tongue". Dan weet ik onmiddellijk dat het geen zin heeft mijn kandidatuur te stellen, zelfs terwijl ik goed Engels ken."

Bruisend Brussel

Een andere Duitser is Marko Lins, die nu in Brussel woont. Hij is de zoon van de wereldbekende historicus Ulrich Lins, auteur van het boek "La Danĝera Lingvo" (de gevaarlijke taal). Volgens zoon Marko, die nu op zoek is naar een interessante betrekking in Brussel, zijn vacatures voor moedertaalsprekers van het Engels duidelijk discriminerend. "Maar wat kan ik doen? Brussel is een erg kleine stad. Als ik bij een internationale organisatie zou klagen, zou ik voor altijd een slechte reputatie hebben."

In 2001 heeft de Vlaamse Esperantobond (www.esperanto.be) een lijst van meer dan 300 vacatures voor Engelse moedertaalsprekers samengesteld, die allen gepubliceerd waren in Engelstalige Brusselse weekbladen. Bijna nooit verschijnen er vacatures voor moedertaalsprekers van andere talen bij internationale organisaties waarvan er vele volledig of gedeeltelijk door de Europese Commissie gefinancierd worden. Zelfs bekende Belgische firma's en organisaties zoals Belgacom, Umicore en Vrije Universiteit Brussel plaatsen discriminerende aankondigingen. Gelukkig geeft de Europese Commissie tenminste het juridisch probleem toe. Anna Diamantopoulou, lid van de Europese Commissie, verantwoordelijk voor arbeid en gelijke kansen, meent dat "het moedertaalcriterium als discriminatoir zou kunnen worden beschouwd en bijgevolg als onverenigbaar met de communautaire regelgeving inzake vrij

ROMANO PRODI — Tijdens het Europees Jaar van de Talen sprak hij veel over taalrechten. Zal hij in 2002 de taaldiscriminatie bespreken?

verkeer van werknemers in de Gemeenschap."
Sinds het begin van dit jaar heeft een vijftigtal belangrijke Europese organisaties functies gereserveerd voor moedertaalsprekers van het Engels. Ondanks het juridische gevaar blijft de Europese Commissie discriminerende organisaties financieren. "Onder hen is er zelfs een officiële dienst van de Europese Commissie – het project 'Jean Monnet' ", zegt Van Herpe. Slechts na vele brieven van Esperantosprekers naar Prodi en andere Europese hoogwaardigheidsbekleders, en dankzij officiële verzoeken van sympathiserende europarlementsleden zoals Bart Staes, kwam er bevestiging van de Europese Commissie. "Ik betreur het feit dat onze brieven de Europese Commissie storen, maar taalgelijkheid moet een belangrijk principe zijn voor iedereen – zelfs voor goedbetaalde Europese ambtenaren", zegt Van Herpe.

Ook van de pers kwam er bevestiging. Op 8 februari publiceerde Gazet van Antwerpen een artikel over taaldiscriminatie, met een mooie foto van Bart Staes, lid van het Europees Parlement. Vreemd was dat in het artikel ook het woord "nessy" gebruikt werd, maar dat de journalist, Roger Van Houtte, de herkomst van het woord niet vermeldde. Toch was het artikel een rechtstreeks gevolg van de informatiecampagne van de Vlaamse Esperantobond over taaldiscriminatie door internationale organisaties. Reeds meer dan twee jaar volgt de Vlaamse Esperantobond de problematiek en heeft talloze keren instanties aangeschreven om het juridisch beeld te verduidelijken. Dan Van Herpe, persafgevaardigde bij de Vlaamse Esperantobond, was gefrustreerd toen hij het artikel voor het eerst las. "Vanwege het jarenlang systematisch negeren van de VEB, van Esperanto, van onze werking, door de politici en journalisten, ben ik gefrustreerd," schreef Van Herpe aan Europarlementslid Bart Staes. "Toch besef ik dat ik me een beetje meer moet intomen!"

"Beste Dan," antwoordde EP-lid Staes aan Van Herpe, "Ik heb in mijn gesprek met GVA wel degelijk vermeld dat jullie aan de oorsprong lagen van mijn actie. Dat dit niet in het artikel naar voren kwam ligt niet aan mij ..." Dankzij EP-lid Bart Staes, die de taaldiscriminatie consequent opvolgt, kwamen er duidelijke antwoorden van de Belgische Minister van Gelijke Kansen, Laurette Onkelinx, en het Griekse lid van de Europese Commissie, Anna Diamantopoulou. Beiden veroordelen de taaldiscriminatie, tenminste in theorie. En zelfs al voelen de Esperantosprekers de taaldisciminatie "met de ellebogen" aan, toch is de erkenning van hogergeplaatsten wel nodig. Germain Pirlot uit Oostende, schreef onmiddellijk zijn felicitaties naar de hoofdredacteur van Gazet Van Antwerpen. "Ik ben heel tevreden te kunnen constateren dat de Vlaamse media - onder andere onder impuls van de heer Bart Staes - bewust beginnen te worden van de gevaren van taaldiscriminatie," schrijft Pirlot. De Franstalige Esperantospreker uit Oostende merkt op dat "de Vlamingen tot voor kort een even drukkende discriminatie moesten ondergaan door de 'franskiljons'".

Symbolische overwinning

De symbolische overwinning tegen de bureaucratie van de Europese Commissie door de Vlaamse Esperantobond is niet bevredigend voor alle Esperantosprekers. De Bond klaagt enkel over de vacatures die een moedertaalkennis van het Engels vooropstellen. "Veel meer Europese organisaties eisen een "perfecte" kennis van het Engels. Volgens geruchten worden enkel moedertaalsprekers van de taal van Shakespeare uitgenodigd," zegt Van Herpe. Ook Flory Witdoeckt, gewezen voorzitster van de Vlaamse Esperantobond, is ontevreden met de symbolische overwinning voor taalgelijkheid: "Taaldiscriminatie is een zware aanval tegen de geest van het Esperanto". Volgens Witdoeckt maakt Esperanto enkel een kans nadat taalgelijkheid en taaldiversiteit worden gerespecteerd. Van Herpe is het hiermee eens: "Taalgelijkheid is het basisprincipe van de neutrale, eenvoudige en gemeenschappelijke taal Esperanto. Ik zeg altijd: "GENT"-taal! Ook GENT is een nieuw woord van Van Herpe en betekent "Gemeenschappelijke, Eenvoudige en Neutrale Tweede Taal". Maar een neutrale, eenvoudige en gemeenschappelijke, tweede taal invoeren zal niet makkelijk zijn.

Ook de verdedigers van nationale talen beginnen zich te ergeren over taaldiscriminatie door de internationale organisaties. "In overeenstemming met onze leden, hebben we besloten een juridische procedure tegen de schuldigen van discriminerende vacatures te beginnen," verklaart Marceau Déchamps, algemene secretaris van de vereniging voor de verdediging van de Franse taal, Le Droit de Comprendre (www.langue-francaise.org . De Franse vereniging is nu op zoek naar medewerkers voor deze rechtszaak. De voorzitter van de Wereld-Esperantobond (www.uea.org), Renato Corsetti, aarzelt nog. Volgens de Italiaan zou een rechtszaak niet helemaal overeenstemmen met de vredelievende geest van het Esperanto. "Wij hebben veel informatie over taaldiscriminatie. Engelstalige Esperantosprekers doen zelfs mee aan interviews om te weten te komen of internationale organisaties werkelijk discrimineren tegen niet-moedertaalsprekers van het Engels. Maar als er niet spoedig een verandering in komt, zullen we onze positie herbekijken."

Ook het Vlaamse EP-lid Bart Staes is boos: "De Europese Commissie is hypocriet. Ze geeft toe dat het vereisen van een moedertaalkennis van het Engels discriminerend is, doch ze doet niets tegen die praktijken van de Europese organisaties die rechtstreeks of onrechtstreeks door haar gefinancierd worden. De taaldiscriminatie moet ophouden!"

Dafydd ap Fergus

HET NEDERLANDS WELDRA IN DE NECROLOGIE?

BRUSSEL. 19/02/02. Dinsdagochtend heeft de technische commissie van het Europees Parlement die verantwoordelijk is voor de interne handel beslist dat het Nederlands geen officiële taal meer is voor Europese patenten. Met de goedkeuring van het voorstel van de Europese Commissie om enkel de zogenaamd "belangrijke" talen te hanteren als officiële talen voor Europese patenten, hebben Europese parlementariërs een taaldiscriminatie tegen nederlandstalige firma's goedgekeurd. Onlangs hebben enkele Vlaamse politici tevergeefs gepoogd om door andere lidstaten enkel het Engels te doen aanvaarden als enige officiële taal, opdat daarmee iedereen, uitgezonderd Engelstalige firma's, zou gediscrimineerd worden. Ondanks alles hebben leden van de regeringspartijen in Nederland en Vlaanderen de dood van de Nederlandse taal als taal voor Europese patenten getekend.

Ook de andere firma's die een "onbelangrijke" taal zoals het Portugees, Zweeds, Fins, Deens, of het Grieks gebruiken, worden gediscrimineerd. Zij moeten nu ongeveer 2000 euro meer betalen om de Europese patenten te vertalen naar een "officiële" taal dan firma's die het Engels, Duits, Spaans, Italiaans of Frans gebruiken. Het merendeel van de firma's zal praktisch enkel naar het Engels vertalen. Ook firma's uit Oost- of Midden-Europa zullen de taaldiscriminatie moeten tolereren wanneer hun landen toetreden tot de Europese Unie. "De regeringen van toekomstige lidstaten van de Europese Unie hebben helemaal geen taalpolitiek. Zij wensen enkel dat hun onderdanen het Engels leren. Zij maken zich geen zorgen over taalgelijkheid," aldus een Esperantosprekende ambtenaar in Brussel.

De Vlaamse Esperantobond (VEB) vreest dat de beslissing van het Europees Parlement over het Europees patent een zeer nefast effect zal hebben voor de taaldiversiteit in de wereld. "Willen Europese politici de Europese talen zoals het Nederlands als talen van wetenschap en techniek het zwijgen opleggen?" vraagt de directeur van de VEB, Paul Peeraerts, zich af. Hij benadrukt dat een gelijkwaardigheid van alle talen noodzakelijk is voor het behoud van de diverse culturen en talen." Firma's dwingen het Engels te gebruiken voor patenten heeft een heel slechte invloed op de taaldiversiteit. Reeds nu worden de Europese talen overrompeld door Engelse woorden. Spoedig zullen firma's noch de plicht, noch het recht hebben om de patenten in hun eigen taal te regelen," zegt Peeraerts. Reeds geruime tijd verdedigt de Vlaamse Esperantobond de taalgelijkheid en opteert voor de neutrale taal Esperanto. Zij wil een gelijker en goedkoper patenten-systeem voorstellen, namelijk: 1) alle Europese firma's mogen en moeten de tal van hun land/streek gebruiken en één andere taal, hetzij Esperanto, hetzij een nationale taal; 2) alle niet-Europese firma's mogen en moeten vertalen naar twee officiële talen van het Europese Patenten-Traktaat.

Dafydd ap Fergus

OPROEP

Een ploeg van de Vlaamse en Nederlandse Esperanto-verenigingen zijn momenteel druk bezig het Prisma-woordenboek "Middelkoop" te herwerken. Kom je ergens woorden of uitdrukkingen tegen die niet in de Middelkoop staan, laat het ons a.u.b. weten, zodat we er rekening kunnen mee houden in de volgende uitgave.

Alle aan- en opmerkingen zijn welkom bij:
Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen
of eldonado@fel.esperanto.be

Ere wie ere toekomt. In de lijst van Europarlementairen die willen geïnformeerd worden over het Esperanto, neemt mevrouw Van Lancker een belangrijke plaats in. Niet alleen komt haar naam al enkele jaren op de lijst voor. Zij benadert het Esperanto ook met veel positieve aandacht. Daarvoor verdient zij onze waardering.

In zekere zin stelt het ons dan ook teleur, dat zij toch niet echt een stevig standpunt ten voordele van het Esperanto durft in te nemen. In een discussie waarin ter sprake kwam dat momenteel voor vele betrekkingen in beleidsstructuren (zowel van de Europese instanties als van bedrijven) "moedertaalsprekers van het Engels" worden gevraagd, stelde zij (terecht trouwens) dat dat voor haar onaanvaardbaar is. Ze voegde eraan toe dat zij droomde van een soort universele taal die door iedereen gemakkelijk te leren was. Toen iemand Esperanto suggereerde, antwoordde zij echter dat professor Vermeersch haar had gezegd dat Esperanto bijvoorbeeld voor Chinezen niet geschikt is, omdat de klanken R en L (betekenis onderscheidend) voorkomen en dat dat voor Chinezen een probleem is.

Nu is dat verweer nogal aan de zwakke kant, voor meer dan één reden. Ten eerste, waarop is de autoriteit van professor Vermeersch gebaseerd? Kent hij Esperanto? Heeft hij het "Chinese probleem" bestudeerd? En zo ja, heeft hij dan een vergelijkende studie opgezet tussen de mogelijkheden van het Esperanto en die van andere oplossingen? Misschien komt zijn argument voor in het boek van Eco "Opzoek naar een universele taal", en heeft hij het daaruit. Maar, eigenlijk is het al veel ouder. Wie de geschiedenis van het Esperanto leest, zal reeds merken dat in het begin van de vorige eeuw dat het "grote" verwijt was, dat aan het Esperanto werd gemaakt. Het onderscheid tussen L en R... Wanneer men computers op basis van gelijkaardige criteria zou afwijzen, zou men kunnen zeggen: omdat er verschillende klavieren zijn; of omdat het scherm niet overal op dezelfde manier wordt opgebouwd. Of omdat sommige programma's niet compatibel zijn met elkaar... De toestand zou er heel slecht uitzien voor de computersector en voor de wereldeconomie.

Het verweer van mevrouw Van Lancker is echter ook zwak, omdat zij dat argument klakkeloos overneemt, ondanks het feit dat zij geïnformeerd is over het Esperanto en dat tal van mensen haar een tegenargument of een opinie vanuit de ervaring kunnen aanreiken. De meest eminente theoreticus voor het onderbouwen van de argumentatie ten voordele van het Esperanto is ongetwijfeld Claude Piron. Reeds in de vroege 80er jaren werd van hem de brochure uitgegeven: "Esperanto, een Europese of Aziatische taal". Daarin wordt een grondige analyse gemaakt van het Esperantotaalsysteem, en wordt nagegaan in hoeverre dat aansluit bij het Indo-Europese en het Aziatische taalsysteem. De fonetische verschillen worden er niet uit de weg gegaan, maar in die brochure wordt ook gewezen op de grote overeenkomsten tussen het Esperanto en het Chinees.

Wij willen er stilzwijgend aan voorbij gaan dat mevrouw Van Lancker haar eminente bron trouwens ook had kunnen counteren met de eenvoudige constatatie dat dat argument voor het Engels nooit of te nimmer naar voor wordt geschoven. Toch wordt die taal wel als taal voor wereldwijde communicatie aanvaard en de facto geschikt geacht.

Maar laat ons hierbij niet blijven stilstaan. Waaraan niet alleen onze lezers, maar eigenlijk een groot deel van de Europese bevolking zich zou kunnen ergeren, is het feit dat zij en haar collega's niet meer doen om de problematiek van het Europese talenprobleem op de agenda te zetten en openlijk bespreekbaar te maken. Zoals de zaken nu staan, lijkt het er almaar meer op dat binnen enkele jaren de Europese burger voor een voldongen feit zal worden geplaatst, zonder democratische inspraak, zonder voorafgaandelijke informatie over eventuele kosten voor de gemeenschap of (sommige) individuele burgers.

Het wordt nooit met zoveel woorden gezegd. In tegendeel zelfs, meestal wordt in alle talen bezworen dat Europa veeltalig zal zijn en blijven... De praktijk ziet er echter heel anders uit. Vooral de communicatie vanuit organisaties die niet tot

De wereld van muziek, tonen en geluiden schijnt wel een onuitputtelijke bron. We maken daar dankbaar gebruik van maar we hopen toch voor afwisseling gezorgd te hebben door systematisch verband te leggen met andere thema's.

SONO KAJ BRUO

1A) Danci kaj dancigi

a Kiel vi reagos, se dum balo aŭ alispeca dancfesto, vi rimarkos, ke iu persono, ekzemple maljuna **parenc(in)o** *(verwante)* aŭ ĝuste male, tre juna parenc(in)eto, neniam havas okazon danci? (Sugestoj pri respondoj ĉi-sube sub 1B)
b Kiun/kion alian oni povas dancigi? *(pop, marionet, beer, aapje, tafel...)*
c Kion oni volas diri, kiam oni nomas iun marioneto?
ĉ Kies *(wiens)* marioneto iu povas esti, ekzemple?
d Kio estas por infanoj marionetoj kaj pupoj?
e Kia estas virino, kiun oni nomas "pupo"?
f Klarigu, kio estas pupo ĉe insektoj!
g Kion signifas 'dancigi la tablojn'? **Kiacele** *(met welk doel)* iuj homoj faras tion? Kion vi opinias pri tiu praktiko?
ĝ Kion **asertas** *(beweert)* la spiritismo pri tiu praktiko?
h Pri la **klakdanco** *(tapdans)* : Kio estas fiksita sub la ŝuoj de la dancisto? Kial li nomiĝas "klakdancisto"?
ĥ Kio estas **klakiletoj**?
i Pri **ŝnurdancisto** *(koorddanser)*: NB. *koord* ŝnuro; *touw* ŝnuro; *kabel* ŝnurego. Kiu kvalito estas plej grava por ŝnurdancisto? Kiam li falus? Kion li kapablas fari sur la ŝnuro?
j Pri **ventrodanco**: geografia origino? kiuj praktikas ĝin? ĉefa karakterizo?

a Vi **invitos** tiun personon **al** la danco, vi **dancigos** ŝin/lin.
b Oni povas **dancigi** pupon, marioneton, urson, simieton, la tablon, ...
c Oni nomas iun marioneto, kiam oni rigardas lin kiel homon sen karaktero, sen propra volo.
ĉ Iu povas esti la marioneto de sia edzino, de sia ĉef(in)o, de sia partio, de siaj partiestroj *(partijleiders)*,... En ĉi-lastaj okazoj oni parolas ankaŭ pri pupoj de la partio, de iu diktatoro...
d Marionetoj kaj pupoj estas **ludiloj**.
e Tia virino estas **troige** *(overdreven)* eleganta, ŝi estas **elegantulino**.
f Ĉe insektoj, pupo estas la **stadio** inter la **larvo** kaj la **plenkreska** insekto (ekz. ĉe la papilio).
g Rondo da homoj sidas ĉirkaŭ tablo kun la manoj surtable kaj metas al iu spirito demandon, kiun la spirito respondos movado de la tablo. Spiritistoj **asertas**, ke ili dancigas tablon por ricevi respondon de la **transmondo**.
ĝ La spiritismo asertas, ke **mediumoj** kapablas komuniki kun spiritoj de la transmondo, la supozata nevidebla mondo, la mondo apartenanta al la **postmorteco**.
h Metal-**lamenetoj** estas fiksitaj sub liaj ŝuoj. La dancisto(j) ritme **klakigas** tiujn lamenetojn sur la **dancplanko**.
ĥ klakiletoj = *castagnetten*
i Ŝnurdancisto devas nepre havi bonan senton de **ekvilibro** *(evenwicht)* ! Li falus, se li **perdus ekvilibron**. Li kapablas ekvilibre **pa ŝi**, marŝi, salteti, danci sur la **streĉita** ŝnuro.
j Ventrodanco: Orienta virina danco, kies ĉefa elemento estas svingado *(zwaaien)* de la nuda ventro (PIV).

Plektri

a Kio estas **plektro**? (sugestoj pri respondoj ĉi-sube sub 2B)
b Ĉe kiuj instrumentoj oni uzas plektron?

Pinĉi

c Kio estas **'pinĉi** la kordojn de instrumento'?
ĉ Konata esprimo estas "pinĉi la vangon de infano, pinĉi infanon **je** la vango". Kiel kaj kial oni farus tion?
d Kiacele oni pinĉas iun **je** la brako?
e Kiacele oni pinĉus sin mem?
f Kion sugestas al vi jeno: fingro - pinĉi - pordo?
g Kio estas pinĉata, kiam oni diras, "la frosto pinĉas!"?
ĝ Pro kiu besto kun pinĉiloj Tinĉo *(Kuifje)* travivis multajn aventurojn?
h Kiu zodiaka signo *(teken van de dierenriem)* havas pinĉilojn?
ĥ Kiuj estas la aliaj signoj de la zodiako?
i Kion oni uzas por eltiri haretojn el la haŭto?
j Kian pinĉileton uzas elektristo?

Pluki

ĵ Kio estas "pluki la kordojn de gitaro"?
k Kion alian oni povas pluki? (naturo, vestaĵo, meblo)
l En la historio de la civilizoj, kio antaŭiris: la plugado aŭ la plukado?
m Kion signifas la esprimo 'pripluki iun"?

1B) Danci kaj dancigi: respondoj

a **Plektro** *(plectrum)* : elasta **skrapilo** *(krabber, schraper)*, kiun oni tenas per la fingroj, por

b vibrigi la kordojn de iuj instrumentoj.
b Ĉe gitaro, mandolino, citro *(citer)*, k.s.
c **Pinĉi** *(knijpen)* : vibrigi kordojn, tirante ilin per la fingroj. Ekzemploj el PIV: Pinĉi kelke da akordoj sur la harpo. Li iom pinĉas la gitaron.
ĉ Iuj faras tion por puni *(straffen)* infanon. Ili **premas** *(drukken, knellen)* la vangon inter du fingroj por suferigi ĝin.
d por atentigi lin pri io aŭ iu.
e por ne endormiĝi; por certiĝi, ke tio, kion oni vidas aŭ sentas, estas vera, ne imagata.
f lasi sian fingron pinĉi **de** pordo (PIV): la pordo fermiĝas kaj vi ne retiriŝ vian fingron sufiĉe frue! Terure **doloriga** afero, eĉ ĉe la nura penso pri tio!
g Pro la frosto la fingroj aŭ la pinto de la nazo aŭ la oreloj doloras, kvazaŭ iu pinĉus ilin per siaj fingroj.
ĝ "La krabo kun oraj pinĉiloj"!
h la **kankro** *(kreeft)*
ĥ vidu la interludon ĉi-sube!
i Oni uzas **harpinĉileton**
j Elektristo uzas pinĉileton kun izolitaj **teniloj**.
Pluki
ĵ pli-malpli sinonima al 'pinĉi'.
k Oni povas pluki florojn, malgrandajn fruktojn kiel ekzemple berojn, fadeneton *(draadje)* aŭ hareton de vestaĵo, de fotelo ktp.
l La plukado antaŭiris al la plugado (PIV).
m PIV: pripluki iun = eltiri per **ruzo** *(list)* aŭ **trompo** *(bedrog)* monon de iu. Ĉu vi jam estis foje **priplukita**?

3) Interludo:
La kankro kaj la aliaj zodiakaj signoj

Testu viajn astrologiajn sciojn! Parigu la nomojn de la zodiakaj signoj en ambaŭ lingvoj!

a	Amforo	1	*Waterman*
b	Fiŝoj	2	*Schorpioen*
c	Ĝemeloj	3	*Leeuw*
ĉ	Kankro	4	*Tweelingen*
d	Kaprikorno	5	*Kreeft*
e	Leono	6	*Steenbok*
f	Pesilo	7	*Maagd*
g	Sagitario	8	*Weegschaal*
ĝ	Skorpio	9	*Schutter*
h	Ŝafo	10	*Vissen*
ĥ	Taŭro	11	*Ram*
i	Virgo	12	*Stier*

Ekzercu vian memoron! Refaru la interludon ĝis flueco en ambaŭ direktoj!

4) Diskoj, kasedoj

(Laŭ recenzoj de Danjelo Gibbons aperintaj en "Monato" decembro 1999)
Jen **kompakta disko** 28-minuta.
Iu **bando**, **rokgrupo**, faras novan diskon, produktas novan **kasedon**.
Ili **enkasedigas** kanzonon = **registras** ĝin sur la **bendon** de kasedo.
Ili registras la unuan, lastan **trakon de la kompakta disko.** PIV: trako de disko = zono sur **son**- aŭ **videobendo**, sur kiun oni registras sonojn aŭ bildojn.
En jam aperinta **albumo** ludas sperta **drumisto kaj** lerta **basgitaristo**. Ili vigle **kunritmas**.
La registrita kanto ne estas perfekta. Mankas al ĝi **'ponto'** -- **popkanta** termino, kiu signifas flankan materialon, kiun oni enkondukas post kelkaj versoj por **variigi** la muzikon kaj esplori lirikan temon de alia perspektivo.
Temas pri elektronika dancmuziko, **sintezita** muziko.
Jen la **virtuozeco** de Vargas: la **sintezilon** li bone **regas**.

5) Ekzerco: Formu vortojn!

Traduku kaj ŝanĝu unu literon por formi vorton el la mondo de la muziko. Ekz.:

deur =	pordo →	kordo
handschoen =		
stel bedden =		
boog =		
liter =		
wacht, bewaking =		
karper =		

aldonu unu literon

beuk =		
brood =		
tube =		
voet (lengtemaat) =		
wil =		
palm =		
zeil =		

6A) Sonoj variaj: Aĵoj kiuj estigas sono(j)n

a Kion signifas jena zamenhofa proverbo?
(sugestoj pri respondoj ĉi-sube sub 6B)
Sako ne sonas, amiko ne konas[z].
b Kio precipe sonas en sako aŭ en poŝo?
c Kiu instrumento sonas pli laŭte, violono aŭ klarinono?
ĉ Kiel oni **sonigas** violonon? kaj klarionon?
d Kio, ĉe la dentisto, sonas terure **akre** *(= scherp, doordringend)*?
e Kiel povas soni teksto aŭ stilo?
((on)aangenaam, zakelijk, bondig, bombastisch, alledaags, dichterlijk, verheven, gezwollen, beeldrijk, laconiek...)
f Kiuj horloĝoj ne sonas la horojn? *(zand, zon, zak, pols, water)*.
g En kia ĉambro la parolo **resonas** plej klare?

6B) Aĵoj kiuj estigas sono(j)n: respondoj

a Oni havas amikojn nur se oni havas monon. Malriĉulo ĝenerale ne havas amikojn.

b Sonas precipe **moneroj**, ankaŭ **ŝlosiloj** povas soni en la poŝo.
c klariono
ĉ per la arĉo; per la blovado
d La **frezilo** de dentisto sonas akre.
e *(on)aangenaam* (mal)agrable, *zakelijk* aferece, *bondig* koncize, *bombastisch* bombaste, *alledaags* ĉiutage, *dichterlijk* poezie, *verheven* altstile, *gezwollen* ŝvelparole, *laconiek* lakone...
f sablohorloĝo, sunhorloĝo, poŝ- kaj brakhorloĝo, akvohorloĝo (klepsidro, *wateruurwerk, clepsydra, Grieks 'kleptein', stelen, hier: tersluiks, bijna onmerkbaar (stromend) + 'hudôr', water)*
g en ĉambro kun nudaj muroj

7) Ekzerco: La ĝusta prepozicio
Testu vin! Kovru la duan kolumnon kaj kontrolu kiom da fojoj vi kompletigis ĝuste.

temo imitata ... alia voĉo	de
danci ... piedoj kaj manoj	per
temo anoncita ... unu voĉo	de
svhaluti iun ... vigla klarionado (*klaroengeschal)*	per
vortoj, kiuj rilatas ... la muziko	al
instrumento provizita ... klavaro	per
Ne ... ĉiu ligno oni faras violono	el
trumpeto konsistanta ... du tuboj	el
endormigi la publikon ... sia longa parolado	per / pro
Nomoj finiĝantaj ... -ono indikas parton ... nombro	per, de

GRAMATIKO Wederkerend of niet?
Een samideano uit Zuid-Frankrijk zendt mij een aforisme:

Edzinoj mensogas al edzoj por **ilia** trankvileco, edzoj mensogas al edzinoj por **sia** trankvileco.

Onze bekende en terecht gevierde dichteres Marjorie Boulton heeft in haar "Faktoj kaj fantazioj" ook enkele treffende zinsparen geschreven op het gebruik van het wederkerend voornaamwoord (*la uzo de la refleksiva pronomo).*
Lees ze aandachtig en antwoord de vragen.

a1 Li lavas sin facile, en izolo.
2 Li lavas lin; sed nur laŭ ties volo.

b1 Ŝi manĝas sian pomon - nu, anĝele?
2 Ŝi manĝas ŝian pomon - hu, ĉu ŝtele?

c1 Trankvile sian manĝon ŝi digestas.
2 Digesti ŝian - la eblec' malestas!

ĉ1 Li pinĉas sin - eble vigligas sangon.
2 Li pinĉas ŝin - ŝi frapas lian vangon!

Vragen (respondoj enfine)

a In welke zin gaat het om één enkele persoon? Wat betekenen de zinnen als *sin* en *lin* omgewisseld worden?
b Wat betekenen de bijwoorden *anĝele* en *ŝtele?* Waarom gaat *sian* met *anĝele* en *ŝian* met *ŝtele*?
c *Kial la eblec' malestas*?
ĉ *vigligas sangon* =?

MEN SCHRIJFT ONS
Lingva kuriozaĵo: Vjelo, vjolo ktp.
De heer Haadsma schrijft dat enige verwarring bestaat in enkele woordenboeken beteffende het woord *gurdo*: nu eens is het een 'draaiorgel', dan weer een 'draailier'. Als ik het goed begrijp heeft de draailier *(vjelo)* snaren en een wieltje dat fungeert als strijkstok en het draaiorgel *(gurdo)* pijpen.
Betreffende *vjelo* (draailier, Frans: la vielle):
twee andere namen van muziekinstrumenten hebben dezelfde eigenaardige, voor het Esperanto zeldzame klankcombinatie: medeklinker + j +klinker: *vjolo (*vedel, viola, Frans: la viole) en *tubjo* (tuba). Verder hebben we nog, in beklemtoonde lettergreep:
fjordo,
mjelo (ruggemerg, Frans: la moelle).
ljamo (PIV: fonetika formo de 'lamo' = lama) en
Ljuŝun (granda urbo en Ĉinio)
In onbeklemtoonde lettergreep:
barjo (microbar, eenheid van druk). Zijn er nog andere? De luit echter is *liuto* geworden, met drie lettergrepen!
Balci / Nuptodanci
De heer van Zonneveld attendeert terecht op het verschil tussen 'balci (la masklo dancas sola, por forlogi femalon)' en 'nuptodanci (dum la festo pro geedziĝo, viro kaj virino dancas kune)'. Misschien kan men echter 'nuptodanci' ontleden als 'danci PRO la nupto' of 'danci POR la nupto'?

VERTAALOPGAVE
Zuidafrikaanse taalpareltjes:
Winduit naast een warmpatat in de moltrein
(De Standaard 13-10-1989)
Mag het nog één allerlaatste keer (een artikeltje gewijd aan het Zuidafrikaans Nasionale Woordeboek, nvdr)? Als *tropsluitertjie*? Omdat er (waar-schijnlijk) geen verklarende woordenboeken bestaan waardoor de milt van de plezierlezer zo vaak wordt gekieteld als door het Nasionale Woordeboek, de dikke Van Dale van het Zuidafrikaans, waarvan de zevende herziene druk verleden jaar in december verscheen bij de Nasionale Opvoedkundige Uitgewery Beperk

(Nasou Beperk) in Kaapstad. Vooruit dan maar:

(N.B. Ten behoeve van de nederlandsonkundige lezer moet eerst het woord of de uitdrukking woord voor woord weergegeven worden en dan moet de verklaring vertaald worden.) Eerst een voorbeeld:

traak-my-nieachtigheid: onverschilligheid → (ne-tuŝas-min-eco) indiferenteco.

tiermelk is brandewijn; een **tierwyfie** is "een baaie kwaai en veglustige vrou of meisie" die dus welig kan tieren.

tjou-tjouspul: mengelmoes; ook. "swak klomp mens" (een hoopje ellendig mens).

trapsoetjies: kameleon, zeer voorzichtig mens.
tromp-op: rechtuit, agressief als een olifant.
tropsluitertjie: nakomertje; trop is troep, kudde.
tweegat- of tweestertjakkals: mens die van mening verandert als hij daar voordeel bij heeft.
nie onder 'n uil uitgebroei nie: niet zo dom als hij eruit ziet.

uitskotwinkel: winkel die waren met gebreken (uitschot) verkoopt.

vaartboggel: verkeersdrempel (bult die vaart doet verminderen).

hy het nie al sy varkies (varkentjes) in die hok nie: hij heeft ze niet alle vijf.

vatterig is iemand die zijn handen niet kan thuishouden.

verneukbeentjie: "kieliebeentjie (in elmboog)": telefoonbotje.

warmpatat: "vurige meisie"

winduit: buiten adem, ademloos als gevolg van een klap in het gezicht.

O ja: een **moltrein** is een ondergrondse trein of metro. Je kan daarin maar beter **'n uiltjie knip** ('n rukkie slaap, insluimer) dan vatterig te gaan doen bij 'n **waspop** ("mooi meisie met 'n uitdrukkinglose gesig"). Het is niet alleen beschaafder maar kan ook voorkomen dat je winduit gaat mocht zij zich ontpoppen tot een warmpatat.

(Nvdr: Hoe vertaalt u dus de titel??)

ANTWOORDEN EN UITWERKINGEN

3) Interludo: la zodiakaj signoj

a1 b10 c4 ĉ5 d6 e3 f8 g9 ĝ2 h11 ĥ12 i7

5) Ekzerco: Formu vortojn!

pordo kordo; ganto kanto; litaro gitaro; arko arĉo; litro citro; gardo bardo (dichter-zanger); karpo harpo; fago fagot'; pano piano; tubo tubjo; futo fluto; volo vjolo; palmo psalmo; velo vjelo.

GRAMATIKO: Wederkerend of niet?

a: één persoon normaliter in a1; *lin* in a1 zou betekenen dat ze beiden afgezonderd zijn ; *sin* in a2 is mogelijk als *ties* op iemand slaat die in de voorafgaande context is vermeld. *Li* heeft dan wel een echte weerzin tegen hygiëne!

b: *anĝele:* zoals een engel, *ŝtele:* 'door, dankzij, na een diefstal' of 'in 't geniep'. (Maar het was toch Adam die in de appel beet???). In b1 is ze eerlijk als een engel, ze eet haar eigen appel. In b2 niet, ze eet de appel van een andere dame.

c: die mogelijkheid bestaat niet: of de andere dame heeft haar eigen eten niet gegeven of beter: de andere dame heeft haar eigen eten zelf opgegeten.

ĉ: *vigligas:* hij zweept zijn bloed op.

(N.B. de aangehaalde versjes staan in het vermelde werk op pagina 68 in de uitgave van 1984).

Voorbeelduitwerking van vorige vertaal-opgave.

Frits Abrahams: Eeuwig

uit NRC Handelsblad 15/10/2001

Perfekta sabato posttagmeze (sabata posttagmezo), la lasta de la jaro.

Mi sidas sur benketo sur la 'Binnenkant' (= interna flanko), kanalbordo, kiu iras ĝis la Montelbaan-turo, unu el la plej belaj lokoj de Amsterdamo.

Trans la akvo, en la direkto de la Centra Stacidomo, vidiĝas la kupolo de la preĝejo Sankt-Nikolao.

Iomete pli fore ekskursantoj sieĝas Amsterdamon, sed ĉi tie estas ankoraŭ kviete. Precize (tuj) malantaŭ mi, leviĝas la impona bruna kastelo de la Gemeentelijk Vervoerbedrijf (Komunuma Transportentrepreno).

Dekstre de mi kuŝas dormanta cipra kato sur la kapoto de blua Volvo.

Se mi nun havus kun mi mian fot(ograf)ilon, mi eble povus kapti kaj la katon, kaj la ponton kaj la kupolon en unu sola bildo. Feliĉe (bonŝance) mi ne havas ĝin kun mi. Ĉar la homoj ja ne kredas vin. Tio sonas amare, kaj ĝuste tion mi volas diri (celas).

En Romo mia edzino fot(ograf)is cipran (katon), kiu sur monteto (dekliveto) apud la Koloseo estis manĝanta sian porcion (?). La kato levis la okulojn, kiam mi kriis 'Nun' kaj estis (iĝis) laŭvorte eternigata.

Ĉar pli bona, pli nepereonta foto de cipra-kato-kiu-manĝas-porcion-apud-la-Koloseo ne estas farebla. Sur la antaŭa plano tiu ete surprizita kato, malantaŭ ĝi la klasika giganta ruino.

La tempa (provizora) renkontas la eternan.

Ni devas riĉiĝi per tio. (Devas ebli, ke ni riĉiĝos per tio). Kiam mi ne plu kapablos daŭrigi tiun ci rubrikon, mi volas kun tiu foto eniri la merkaton de la Roma bildkarto-entrepreno.

Ĉi tie en Nederlando oni ja renkontas (trovas) nur nedankemon, ĉar ĉiu, al kiu ni fiere montras tiun ĉi foton, diras: 'Temas certe pri *komputilmuntaĵo*'.

Neniu povas imagi, ke tiuj meze talentaj geedzoj kapablas krei tian majstraĵon (majstroverkon). Cetere, por mi komputilmuntaĵo estus pli malfacile farebla ol foto.

Uitwerking van opgaven, vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen:

Emiel Van Damme

Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal

het officiële netwerk van de Europese Unie behoren, maar zich wel nestelen onder de grote paraplu ervan, blijken zich steeds meer te beperken tot twee of drie talen. Een voorbeeld daarvan is het tijdschrift Context, European Education Magazine. Het betreft een tijdschrift voor het onderwijs. Het is een privéinitiatief, maar kan wel rekenen op "the contribution of the European Union (Directorate-Generale Education & Culture)". Het tijdschrift publiceert zijn teksten in ofwel het Engels, ofwel het Frans (niet beide, maar andere talen komen niet voor). Door deze wijze van handelen wordt, ongezien, het paard van Troje binnengehaald – hoezeer men ook bezweert alle talen aan bod te willen laten komen. Daarbij wordt niet uitgegaan van een bewuste taalkeuze, maar van het a priori aanvaarden dat een bestaande toestand van taalkennis – waarbij trouwens heel wat vraagtekens kunnen worden gezet – de beste optie is.

Opnieuw kunnen we Claude Piron hier op het toneel doen verschijnen. In zijn uitstekende brochure Linguistic Communication, hopelijk weldra ook in het Nederlands beschikbaar, toont hij aan dat zelfs onder de slechtste voorwaarden en de zwaarste (discriminerende) eisen het Esperanto de efficiëntste taalkeuze is voor internationale communicatie. Men kan zijn argumenten van de tafel vegen met de stelling dat hij een pro domo-advocaat is. Dat is waar, en dat is ongetwijfeld één van de zwakste punten van de Esperantopropaganda tot nog toe. Alle studies die rond de problematiek en de oplossing die het Esperanto voorstaat, zijn uitgevoerd, werden zonder uitzondering opgezet door Esperanto-adepten, en krijgen daarom – terecht overigens, wanneer men het zuiver wetenschappelijk bekijkt – het verwijt (of minstens toch de verdenking) van subjectiviteit en vooringenomenheid. Daartegen kan het Esperanto zich niet verweren. Het kan enkel hopen dat een onafhankelijke instantie – een universiteit of een onderzoeksbureau verbonden aan de Europese instanties, bijvoorbeeld – de zaak ter harte neemt en een grootschalig, wetenschappelijk verantwoord en objectief onderzoek opzet. Het is niet de eerste keer dat daarvoor in dit blad een lans wordt gebroken.

Laten wij daarom vanuit die problematiek tot slot ook open kaart spelen. Het Esperanto wordt zonder enige twijfel vanuit de basis opgebouwd. Zijn doorbraak wordt dus hoofdzakelijk bepaald door inzet, idealisme en overtuigingskracht van individuen. Toch kunnen wij de steun van politici die aan de top iets kunnen doordrukken – bijvoorbeeld zo'n wetenschappelijk onderzoek –, best gebruiken. En die steun is welkom. Wij willen mevrouw Van Lancker dus uitnodigen niet de rol van de opportunistische politicus te spelen, die op de kar springt zo gauw de wagen aan het rollen is. Een veel moediger, maar door het publiek ongetwijfeld ook meer gewaardeerde rol, is die van de politicus die zijn nek uitsteekt. Wij nodigen haar als het ware uit de Cato voor het Esperanto in het Europese Parlement te worden en elke tussenkomst die ze er houdt, te besluiten met de woorden: Overigens ben ik van mening dat het Esperanto de eerlijke kans moet krijgen om zijn waarde als Europese gemeenschapstaal te bewijzen.

Guido Van Damme

Persoonlijke ervaringen uit New-York

De tragedie

Alles was reeds gebeurd, toen ik die dag wakker werd. Ik had thuis gewerkt tot 5 uur 's morgens en werd omstreeks 10 uur wakker, met helse sirenes van brandweerwagens en ziekenwagens. Een erg onaangename geur stroomde de kamer in toen ik een venster opende. De straat was bedekt met een dichte witte rookwolk. Veel mensen liepen van Zuid naar Noord. Mijn echtgenoot, die de zaak vanaf net na de inslag van het eerste vliegtuig in de WTC (World Trade Center) had gezien, kwam terug thuis en schreeuwde dat onze "tweelingtorens" nu volledig verdwenen waren. Hij had veel mensen van de uiteenvallende torens naar beneden zien springen. Ik kon hem niet geloven, tot ik zelf naar buiten ging en niets dan een grijze rookwolk in de lucht zag (3 km ten zuiden van mijn huis), daar waar ik meer dan tien jaar het WTC had gezien. Ik vroeg een politieagent of ik iets kon doen om mensen te helpen. Zijn antwoord was "Niets. Blijf gewoon maar thuis".

Conflict

De daaropvolgende dagen, brachten ik en veel andere New-yorkers een heel droevige tijd door. Wij wilden hulpeloze mensen helpen en op één of andere manier de situatie verbeteren, maar dat was niet zo eenvoudig. Openbare instanties waren niet bereid in te gaan op onze aanbiedingen. De mogelijkheid van verdere terroristische aanslagen (nadien zelfs de anthrax-bacterie!) maakten ons zelf bang. En uiteraard moeten we werken om te eten. Zelf ben ik naar 3 ziekenhuizen geweest om bloed te geven. Geen enkel kon erop ingaan wegens gebrek aan middelen en getraind personeel. Ik heb me ingeschreven in de Lijst van Vrijwilligers van New-York. Men heeft me nooit opgebeld. Nadat ik wat geld had geschonken aan het "Fonds voor Dringendste Zaken" van de NY Times, vond ik een webstek met een goede petitie om een wraakoorlog te voorkomen. Ik heb aan de webmaster voorgesteld, de petitie naar het Japanse en Esperanto te vertalen. Het antwoord kwam 2 weken (!) later, zeggende dat het te laat is om te vertalen, omdat de situatie zo ernstig was dat ze alle verzamelde verzoekschriften onmiddellijk naar het Witte Huis en het buitenland moesten sturen.

"Ground Zero"

Onze toestand veranderde snel gedurende de 1-2 weken na de gebeurtenissen. Ik behoorde tot een heuse minderheid en dit land. Bush koppelde de onrust van de bevolking handig aan een mooi patriottisme. Overal in de stad zag ik vele Amerikaanse vlaggen. Niet alleen televisie en de kranten maar ook het merendeel van de bevolking was vóór oorlogvoering. Er waren wel mensen die tegen waren, maar ze waren lang niet talrijk genoeg. Bijna niemand scheen het eens te zijn met mijn idee: "Niet nog moorden, zelfs niet op terroristen". Omwille van die eenzaamheid en het feit dat ik niets kon doen, verloor ik veel zelfvertrouwen. Op 18 september, besloot ik de tragedische plaats te bezoeken, gekend als "Ground Zero", in de hoop daar iets van waarheid te vinden. Twee huizenblokken van het vroegere WTC was het dichtstbij dat ik kon geraken. In een verschrikkelijke stank en een grijze rooknevel, op

een berg van afval, stond nu een stukje WTC waarschijnlijk als een skelet. Het was een stille, ongelukkige scène. Toch was ik verrast, want daar heerste geen enkel gevoel van wrok. Een duizendtal mensen was daar nog, onder het puin. Waaraan dachten zij tijdens hun laatste ogenblik? Aan de terroristen? Nee. Aan hun land? Nee. Waarschijnlijk aan hun dierbaren - echtgenoot, echtgenote, kinderen, ouders, geliefden. De laatste gedachten van de slachtoffers, een duizendtal "Ik hou van jou", versmolt in de rooknevel en stroomde overal in de lucht. Er was niet één stem "Neem wraak om mij".

La Espero (nvdr.: Esperanto-hymne "De hoop")

Nee. Zo'n makkelijke oplossing vroegen zij niet. Ze zeiden me "Heb lief, begrip, en leef samen". Uiteraard "spraken" ze niet echt, maar ik voelde dat die moeilijke en tijdrovende taak de prijs was, die wij allen moeten betalen. En dank zij hen, verdween de twijfel aan mezelf. Nu kan ik geloven, dat iedereen, zelfs ik, zelf iets kan doen voor de wereldvrede. Onze dierbare Zamenhof heeft Esperanto ontworpen. Ook wij kunnen iets doen. Het hoeft geen grote zaak te zijn. Ziehier een voorbeeld: op 1 oktober, heeft de Esperanto-spreker Thomas MORGAN "La Espero" gezongen tijdens een concert in de beroemde "The Bottom Line"-club, ter ere van de herinnering aan de slachtoffers van WTC. Bijna 200 luisteraars, en bovendien nog meer radio-luisteraars, hebben de vredesboodschap en het optreden van Thomas gehoord.

Tenslotte wil ik nog mede delen, dat geen enkel lid van de Esperanto-Groep zijn leven of dat van een familielid heeft verloren, hoewel enkele onder ons een kennis hebben verloren. Ik wil mijn Esperanto-vrienden in Japan en andere landen danken voor het toesturen van hartverwarmende boodschappen. En ik mag ERAJ (Japanse Esperanto Liefhebbers van het Web) zeker nooit vergeten, omwille van hun aanmoediging, terwijl ik een moeilijke tijd doormaakte.

Maki SANO-YAMADA
(Verenigde Staten)

NOVAĴOJ EL CENTRA OFICEJO DE UEA

Nova Ĝenerala Direktoro eklaboris

Trevor Steele, nova aganta ĝenerala direktoro de UEA, ekoficis ekde la 1-a de januaro 2002. Li estas entute la kvina, kiu okupas la plej superan oficistan postenon de UEA ekde 1955, kiam la Centra Oficejo translokiĝis de Britio al Roterdamo.

Trevor Steele, konata E-lingva verkisto, laŭ reciproka interkonsento kun la Oficeja komisiono de la Estraro de UEA, estas nomumita por la periodo de unu jaro, dum kiu unu el liaj ĉefaj taskoj estos la harmoniigo de interrilatoj inter la Oficejo kaj la Estraro.

Steele rajtas ankaŭ kandidati por la posteno de konstanta Ĝenerala Direktoro, kiu devos esti elektita en 2002. Intertempe li ankaŭ kontribuos al organiza restrukturigo kaj teknika modernigo de la CO.

Paralele kun tio okazas la iom-po-ioma foriro de kelkaj antaŭaj oficistoj: ekde marto ne plu laboros en la CO Istvan Ertl, la antaŭa redaktoro de "Esperanto", kiu ricevis novan laboron en Bruselo ĉe internacia neregistara organizo. La nova redaktoro, Stano Marĉek, Slovakio, pretigos la revuon hejme, rete alsendante ĝin al Roterdamo por presigo kaj ekspedado (la januara numero - la unua redaktita de Marchek, jam estas prespreta).

Teorie la 10-an de januaro finiĝis la deĵorperiodo de Pasquale Zapelli, la direktoro de la Oficejo. Tamen li plulaboros ĝis la fino de januaro, helpante pri renovigo de la komputila sistemo de la Oficejo.

Parte plenigos la aperantan vakuon Ionel Onet, rumandevena usonano, kiu post plenumo de necesaj formalaĵoj venos al Nederlando por transpreni la UEA-libroservon de Simo Milojeviĉ.

(el: Gazetaraj komunikoj de UEA)

NIEUWSBRIEF

Taalproblematiek

Vaticaan

'Uiteraard spreekt niemand, op kantoor noch thuis, mijn moedertaal. Ook al ben ik het zoetjesaan gewend, het blijft knagen. Ik heb het trouwens zwaar met vreemde talen. Zelfs het Italiaans, dat ik dagelijks gebruik, blijft taai.' (Mgr. Stephan Fumio Hamao, van Japanse afkomst, voorzitter van de Pauselijke Raad voor Migranten en Reizigers, in een interview met Kerk en Leven, 28.11.2001)

Eerst Frans, later Engels, nooit Nederlands

'Ik denk niet dat ik één artikel met onderzoeksresultaten in het Nederlands heb geschreven, uiteraard wel overzichtsartikelen en louter klinische bijdragen in tijdschriften en boeken. In de eerste jaren werden de onderzoeksresultaten in Franstalige tijdschriften gepubliceerd, maar heel vlug werden het internationale Engelse of Amerikaanse tijdschriften. In de wetenschappelijke wereld waarin ik me bewoog en nog beweeg, geschiedt alles noodzakelijkerwijze in het Engels.' (Prof. em. Marc Verstraete, Brugge die Scone, 4/2001)

Wiskunde in het Turks

Omdat veel kinderen bij hun aankomst in Engeland nauwelijks Engels spreken, maar wel sterk staan in wiskunde, heeft een Londense school besloten om dit vak in de moedertaal te geven. Voorlopig kan het alleen in het Turks, maar het is de bedoeling om dit ook voor andere van de 65 moedertalen van de leerlingen te gaan doen. (Metro, 7.1.2002)

Veeltalig Brugge 2002

'Als afsluiter van de sessie besprak Till-Holger Borchert - de Duitse curator van de expo - in het Engels (met een ge‹mproviseerde simultaanvertaling) de invloed van de Vlaamse Primitieven op hun Portugese en Spaanse tijdgenoten.' (Verslag over bijscholing van Brugse gidsen met het oog op een Brugge 2002-tentoonstelling, Brugs Handelsblad, 4.1.2002)

Zoekt U informatie over Esperanto?

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140 – B-2000 Antwerpen

Tel.: 03 234 34 00 E-adres: horizontaal@fel.esperanto.be
Fax: 03 233 54 33 http://www.esperanto.be

Esperanto

Internet-discussiegroepen in en over Esperanto

Er komen regelmatig nieuwe Esperanto-lijsten bij, soms verdwijnen er en soms veranderen er van adres. Een regelmatig bijgewerkt overzicht is te vinden op http//www.eventoj.hu. Informatie over niet meer functionerende of nieuwe lijsten kan gestuurd worden aan eventoj@hungary.net. (ret-info)

Encyclopedie

Chuck Smith (VS) heeft het initiatief genomen om een encyclopedie in het Esperanto samen te stellen op en via het Internet. De eerste resultaten (150 artikelen van 11 medewerkers uit 6 landen zijn te bekijken op http//eo.wikipedia.com/. Meer medewerkers zijn uiteraard welkom. (sce, ret-info)

Schaken

ESLI, de Esperanto-schakersbond, wenst de vereniging nieuw leven in te blazen. Informatie en suggestiesArvo Reede, Opetaja 27, EE-90506 Haapsalu, http//www.eyp.ee, arvo.reede@edela.customs.ee (ret-info).

Cultuur

Waringhien en Kalocsay zijn twee grote namen uit de Esperanto-cultuur van de vorige eeuw. Hun wederzijdse briefwisseling (meer dan 300 brieven, tot 1975) is bijna volledig bewaard.
Dank zij vrijwilligerswerk onder leiding van Marc van Oostendorp zal de tekst ervan binnenkort op Internet te lezen zijn. Voor informatie en een selectie uit te teksten http//www.vanoostendorp.nl/interlinguistiek/kalocsay.kaj.waringhien/. (Revuo Esperanto UEA)

CLUBPROGRAMMA'S

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laat-tijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFOpagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

AALST

La Pioniro

Inlichtingen bij Hugo Dossche, Asserendries, 103, 9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.

Bijeenkomst 26 maart en 28 mei, telkens om 20 uur in C.C. De Werf, 4e verdieping, zaal 3.

ANTWERPEN

La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

vrijdag 1 maart: Olöf Österby uit Ierland "De Ierse taal" (Nederlands)
vrijdag 8 maart: Dafydd ap Fergus (Kimrio) :Lingva diskriminacio kaj E-o
vrijdag 15 maart: Anne Tilmont :Parolos pri sia nova profesia projekto (temas pri kosmopolita merkatado per kio starigota laborgrupo eble povus arigi bonvenajn monrimedojn por Esperanto Centro).
vrijdag 22 maart: Agnes Geelen :lingva kvizo.
vrijdag 29 maart: Paska vespero
vrijdag 05 april: Cor Van Ekelenburg: tradukado
vrijdag 12 april: Kartludoj (infanoj bonvenaj!)
vrijdag 19 april: Wim de Smet:memoroj pri belga Kongo
vrijdag 26 april: Paul Peeraerts :la retpaĝoj de FEL kaj Monato

Meer details over het programma kan je vinden op de WEB-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Ook telefonisch kan je je op de hoogte stellen van het programma van een specifieke avond.

BRUGGE

Paco kaj Justeco

donderdag 14 februari: fianĉiĝaj kaj geedziĝaj kutimoj en la Nederlandoj (J. Van Eenoo)

zaterdag 16 februari: vanaf 13 uur: Gezamenlijk middagmaal (ter plekke te betalen) met achteraf anekdotes van Aleksandr Melnikov over taalculturele gelijkenissen tussen de leden van eender welk volk en Esperanto-sprekers. Uitzonderlijk in De Gulden Spoor, 't Zand 22, Brugge. Gelieve vooraf Grégoire een seintje te geven indien je wenst deel te nemen aan het middagmaal via tel. 050 35 49 35.

donderdag 14 maart: een greep uit de Esperanto-literatuur (F. Roose)

Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. De vaste bijeenkomst valt op de 2de donderdag van de maand en begint om 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL

Esperantista Brusela Grupo

Ook in Brussel komen Esperantosprekers geregeld samen, zowel Nederlands- als Franstaligen, onder hen ook enkele Europese ambtenaren. Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan daar eens een kijkje gaan nemen.

Elke week op woensdag samenkomst van 18.30 tot 20.00 uur. Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

GENT

La Progreso

Elke dinsdag van maart is er in het clubhuis de cursus voor gevorderden, van 19 tot 21 uur.

Iedere 4de vrijdag van de maand clubvergadering in ons lokaal "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77. De bijeenkomst begint om 20.00 uur. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02.

Vrijdag 22 maart: Kristin Tytgat: "Afganistan en de gevolgen voor de Centraal-Aziatische ex-Sovjet republieken."
vrijdag 26 april: gewone clubvergadering; het programma kan je vinden op de webpagina.
zaterdag 25 mei: wandelzoektocht in het centrum van Gent.

Voor actuele informatie over ons programma kan je terecht op onze webpagina: www.esperanto.be/gent.

HASSELT

Esperanto-klubo Hasselt

Elke 1ste en 3de dinsdag van de maand Esperanto-conversatie van 20 tot 22u. in het CC van Hasselt. De eerste vergadering is er een programma, de tweede een cursus "Spreken in Esperanto". Het programma werd nog niet vastgelegd. Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT

La Erikejo

Bijeenkomst de 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tel. 03 666 42 58.

donderdag 21 maart: Anita Van de Brande-Scheenaerts toont "La bildoj de la historio" (de beelden van de geschiedenis).
donderag 18 april: Wim De Smet analyseert voorbeelden van vooruitgang en achteruitgang van de Esperanto-zaak in 2001 en vraagt de mening van de aanwezigen.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.

KAPELLE

Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK

– ROESELARE – TIELT

Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk. Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.

Maandag 25 maart in C.C. Oude Dekenij.
Ilja De Coster spreekt over de 'huidige situatie van de postkommunistische landen'.
Zondag 28 april
Wij organiseren de deelname aan de Vlaamse Ardennendag. Een hele (of halve) dag wandelen in de mooiste plekjes van de Vlaamse Ardennen, onder de deskundige leiding van lokale gidsen en met simultaanvertaling naar het Esperanto.
Info en inschrijvingen bij Piet Glorieux, tel. 051/56 90 30, e-post: piet.glorieux@pi.be.

Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer er een verandering van locatie is.

LEUVEN
Esperanto 3000
Zoals altijd organiseren wij op de eerste en de derde woensdag van de maand onze vervolgcursus. Van 20 uur tot 22 uur zetten de cursisten de puntjes op de i van hun Esperanto.
Elke tweede woensdag van de maand is er de Vespero 3000: een voordracht in het Esperanto.

13 maart: Myriam Van der Steen vertelt over "Veiligheid op het werk".
10 april: Bert Boon toont een film over taal.

Onze activiteiten gaan steeds door in het CC Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 te Leuven.

Voor actuele informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze web-pagina: www.esperanto.be/esperanto3000

LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of:
J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

OOSTENDE
La Konko
2 maart, 14u: vriendschapsfeest door La Konketoj
4 maart, 19u: gespreksavond
11 maart, 19u: voordracht door Agnes Geelen over Esperanto in Afrika, impressies van het Afrikaans Congres in Benin en Togo
18 maart, 19u: gespreksavond
15 april, 19u: gespreksavond
22 april, 19u: gespreksavond
29 april, 19u: voordracht door Eddy Raats over Ysland

De lessen van de eerstejaars gaan door op dinsdag van 19u-21u. Er is geen les op 5 mar, 2 apr en 7 mei.

De vergaderingen gebeuren in de voormalige stadsschool "Vercamer", Northlaan 14, Oostende-Mariakerke. Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.
E-mail: la.konko@tijd.be
Cursus 1e jaar telkens op dinsdag 19-21u, behalve op vakantiedagen.

La Konketoj
Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30 en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

PEER
Nord-Limburga Esperanta Societo NOLIMES
De club is om administratieve redenen in Peer gevestigd, maar koos een overkoepelende naam omdat zij heel Noord-Limburg als haar werkterrein beschouwt. Voor inlichtingen over de club of het programma: Henri Schutters, voorzitter, Panhovenstraat 10, 3990 Peer-Grote Brogel, tel.: 011 63 55 92, 0476 81 93 67. E-mail henri.schutters@skynet.be.
Jan Doumen, secretaris en ondervoorzitter, Peerderbaan 81, Hechtel-Eksel, tel. + fax: 011 73 20 47, E-mail: pieter. doumen@tijd.com.
Elke 2de en 4de dinsdag van de maand is er een clubvergadering.

TIENEN
La Hirundo
Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen. Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 10 96.

Esperantocursus: elke dinsdag van het schooljaar 18-21u, De NOBEL (PISO), Alexianenweg 2, Tienen.
Andere activiteiten gaan door bij F.O.S. 214, Donystraat 8, Tienen

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM
Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

6 maart: grammatica
20 maart: voorlezen van zelfgekozen teksten
3 april: vertaling
17 april: ieder schrijft een artikel over hetzelfde thema

DIVERSAĴOJ / VARIA

Grava perdo por SAT

Nia amiko kaj kamarado, IVO (YVES) PEYRAUT, prezidanto de laPlenum-Komitato de SAT, mortis la 5-an de januaro 2002, en sia 68a jaro, post grava malsano. Tio estas tre grava bato por nia Asocio, ĉar li estis unu el la ĉefaj motoroj de la Plenum-Komitato. Li deziris partopreni en la bruselaj manifestacioj kaj la subita malsano malhelpis lin. Tamen li estis pri ĉio informita ĝis sia morto. Li restis daŭre en niaj koroj kaj memoro.

Por la Plenum-Komitato de SAT : Kreŝimir Barkoviĉ

Por pli bona <u>Mondo</u>

Laŭ informo aperinta en soc.culture.esperanto kaj plue disvasitigita de<esper-inform>, la firmao "Mondo", kiu helpas en la konstruado de alternativaj domoj, uzado de sunenergio, purigo de uzita akvo, ktp, havas novan retpaĝon: www.mondo.be en tri lingvoj: nederlanda,angla, Esperanta. Okazo prezentiĝas por ke Esperanto-parolantoj esprimu sian kontenton, aprezon kaj aprobon en Esperanto en ties gastlibro".

Endus diskonigi ĝin por laŭeblaj fakaj rilatoj. Ĉu ne ? Laŭ mi jen bonega ekzemplo de "finvenko" de esperanto : praktika, normala, utila aplikado apud aliaj lingvoj por fakaj celoj! Ni nur esperu ke tiu firmao povus daŭrigi tiel ... se esperanto ja iĝas "vere utila" fake.

Germain Pirlot

Contactadressen van Esperantoclubs in Vlaanderen en Nederland

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, B-9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.

ALKMAAR Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (072) 571 79 18.

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (0546) 819403.

ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.

BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be

BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, B-1640 St.-Genesius- Rode, tel.: 02 358 42 14.

DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut* (IEI) Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. — (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post: g.vdhorst@hccnet.nl.

DEN HELDER Esperanto-klubo Den Helder, Kruiszwin, 1205, NL-1788 LE Den Helder.

DEURNE (TANEF) Jakvo Schram, tel 03-237 86 02, pagadoro@skynet.be.

DEVENTER *Esperanto-kring Oost-Veluwe*, p/a Anneke Schouten-Buys, Dintel 20, NL 7333 MC Apeldoorn, tel. (055) 533 29 23, E-post: abuys@wxs.nl

EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.

ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

GRONINGEN Esperantocentrum, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen. tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88 — *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, 1964 RS Heemskerk. Tel.: 00 31 25 124 61 59. E-post: vaganto@casema.net.

HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.

HASSELT A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: 011 72.60.65. E-post: albert.claesen@pandora.be. – Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be.

HEEMSKERK: A.J. Verwoerd, Luxemburglaan 545, NL-1966 MJ Heemskerk, tel.: 0251 23 16 67.

HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.

'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.

HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.

KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, B-2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.

KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30 E-post: piet.glorieux@ping.be — Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.

LEUVEN *Esperanto* 3000 R. Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-mail: r.goris@planetinternet.be

LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.

MIDDELBURG zie KAPELLE

OOSTENDE *La Konko* Els Huisseune, Stuiverstraat 35, 8400 Oostende. Tel. 059/433058, E-mail: la.konko@tijd.com.

PEER H. Schutters, Panhovenstraat 10, B-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be

ROESELARE zie KORTRIJK

ROTTERDAM J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01. — Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.

TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.

TIELT zie KORTRIJK

TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+ fax: 014 45 13 29. E-post: dan.vanherpe@euronet.be

VOORBURG *Esperantogroep Voorburg*, M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel. + fax: (070) 38635 29; E-post: erasmusz@worldonline.nl.

WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando*, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.

ZAANDAM *Esperantocentrum* PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: lode@fel.esperanto.be.

Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59 – Fax: 00 31 20 866 64 64. E-post: vaganto@casema.net.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/ Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent. Tel.: 09 227 48 41. Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@busmail.net.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel. + fax: 059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Eddy Raats (Voorzitter), Volhardingsstraat 79, 2650 Edegem. Tel.: 03 289 01 61. E-post: eddy@pandora.be

Flory Witdoeckt (Ondervoorzitter), Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14; Fax: 059 80 23 42. E-post: flory@witdoeckt.be

Johan Van Eenoo (Ondervoorzitter), Stationsstraat 27, 8380 Lissewege. Tel./Fax: 050 55 07 12.
E-post: dancanto@xs4all.be.

Lode Van de Velde (Secretaris), Huikstraat 39, B-2000 Antwerpen. Tel.: 0486 47 83 45.
E-post: lode@fel.esperanto.be

Roland Rotsaert (Kassier), Visspaanstraat 97, 8000 Brugge. Tel.: 050 33 00 04. E-post: rotsaert@esperanto.be

Walter Vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9A, 8400 Oostende. Tel.: 059 70 29 14. E-post: flory@witdoeckt.be

Ivo Durwael, Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem. Tel.: 03 440 30 92. E-post: ivo@fel.esperanto.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

33ste jaargang 2002/2 (194)
maart - april

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen